

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

Metsäteollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista. Keskityimme lausunnossamme muutamiin, näkökulmastamme keskeisiin seikkoihin.

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Ei lausuttavaa

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

Ei lausuttavaa

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

4.1.

Tekstissä huomioidaan hyvin puuperäisten polttoaineiden saatavuutta koskevat näkökohdat yleisellä tasolla (terminaalit, alempi tieverkko, sillat ym.). On kuitenkin syytä huomioida, että teollisuuden raakapuulogistiikka on keskeisin tekijä myös energiapuulogistiikan osalta, sillä valtaosta energiapuujakeista syntyy metsäteollisuuden toiminnan sivuvirroista. Energiapuun saatavuuteen tähtääviä tehostamistoimia ei tulisi nähdä erillisenä asiana teollisuuden puun saatavuuden turvaamiseen tehtävistä toimista.

Teollisuuden puun saatavuuden varmistaminen on tärkeää myös poikkeusoloissa. Suuri osa Puolustusvoimien valmiusrakentamisen materiaaleista tuotetaan metsäteollisuusyrityksissä. Myös energiapuun saatavuus poikkeusoloissa nojaa vahvasti teollisuuden puunhankinnan osaamiseen ja olemassa oleviin teollisuuden toimitusketjuihin ja resursseihin. Poikkeusoloja varten ei voida luoda

erillistä puun hankinta- ja jalostusketjua, vaan toiminta poikkeusoloissakin tulee perustumaan normaaliajan käytäntöihin ja toimitusketjuihin.

4.2.

Vientiteollisuuden näkökulmasta Suomi on saari. Metsäteollisuuden viennistä 90 prosenttia lähtee maailmalle merta pitkin. Sekä huoltovarmuuden että Suomen talouden näkökulmasta kulku Itämerellä on turvattava kaikkina aikoina - sodassa ja rauhassa, kesällä ja talvella.

Merikuljetusten ympärivuotinen toimivuus on metsäteollisuuden toiminnan kannalta elintärkeää. Raaka-aineiden ja tuotteiden kuljetusten lisäksi merikuljetukset turvaavat maakaasun saantia Inכון LNG-terminaalista Balticconnectorin jäätyä keväällä 2022 ainoaksi käytettävissä olevaksi maakaasuputkiyhteydeksi. Tällä hetkellä tosin Balticconnectorin käyttökin on keskeytynyt putkivaurion takia, joten maakaasun saanti on täysin toimivien LNG-merikuljetusten varassa.

Itämeren ja erityisesti Perämeren erityispiirre on jäätyminen. Suomen vanhenevaa jäänmurtokalustoa on korvattava vähäpäästöisillä ja nykyaikaisilla murtajilla, jotka vastaavat modernien rahtialusten tarpeisiin.

Suomen nykyisistä kahdeksasta jäänmurtajista vanhimmat ovat 1970-luvulla rakennetut Urho ja Sisu sekä 1954 rakennettu ja vuonna 1979 uusittu Voima. Rahtiliikenteessä siirrytään ympäristöystävällisistä yhä kookkaampiin laivoihin, joille nykyiset murtajat eivät kykene avaamaan riittävän leveitä väyliä.

Olemassa olevien logististen väylien ylläpito on yrityksille erittäin tärkeää ja tähän tulee panostaa logistisen toimintakyvyn takaamiseksi. Monesti uudet väylähankkeet saavat suuren huomion keskusteluissa perusväylänpidon jäädessä pienemmälle huomiolle. Perusväylänpito on kuitenkin talouden perustoimintaedellytys pitkien etäisyyksien Suomessa ja 65 prosenttia Kauppakamarikyselyyn 2023 vastanneista yrityksistä pitää perusväylänpitoa tärkeimpänä tekijänä tavarakuljetusten toimintaedellytysten kannalta.

Raideliikenteen puunkuljetuskapasiteetin riittävyyden kannalta tehtiin merkittävä päätös kesällä 2022 kun OSJD/GOST vaunukaluston käyttö sallittiin määräajaksi Suomen sisäisessä liikenteessä.

OSJD/GOST-kaluston käyttö on jo nyt osoittautunut toimivaksi kotimaan ratkaisuksi, kun vaunukalustosta on pulaa. Vaunujen käyttö on näkemyksemme mukaan sujunut hyvin ja odotetun käytännönläheisesti, sillä vaunuja on käytetty pitkään Suomessa venäläisen

puun kuljettamiseen. Pysyvänä ratkaisuna se toisi helpotusta myös syklisen teollisuuden tarpeisiin.

Suomen raideleveydelle soveltuvalle OSJD/GOST-kalustolle on olemassa toimivat vuokramarkkinat EU:ssa (mm. Baltiassa), toisin kuin EU-standardin mukaiselle kalustolle, jota ei pääsääntöisesti ole Suomen raideleveyden mukaisena tarjolla vuokralle EU:ssa. Määräaikainen oikeus OSJD/GOST-vaunujen käyttöön kotimaassa on jo nyt lisännyt kilpailua raiteilla operaattoreiden voidessa käyttää toiminnassaan vuokrattua kalustoa.

Kynnys investoida vain Suomen raideleveyttä palvelemaan EU-standardien mukaiseen vaunukalustoon on tunnistettu este ratakuljetusten kilpailulle. OSJD/GOST-vaunut ovat malliesimerkki siitä, kuinka kilpailun esteitä voidaan madaltaa väyläverkkomme raideleveyttä muuttamatta ja maltillisin kustannuksin.

Kahden maan välisiin kuljetuksiin perustuva vaunustrategia ei ole nykytilanteessa enää toteutuskelpoinen. Peräänkuulutamme käytännönläheisiä ratkaisuja logistiikkamme kilpailukyvyn ylläpitämiseksi. Yritysten omistamia ja vuokrattuja OSJD/GOST-vaunuja on voitava käyttää jatkossakin kotimaassa ainakin niin pitkään kuin Suomen raideleveydelle sopivaa vaunukalustoa on saatavilla kuljetuksiin EU:n alueella.

Myös OSJD/GOST-kalustoa korvaavissa EU-standardin mukaisten vaunujen hankinnoissa on ilmennyt saatavuuden ja hyväksyntäprosessien aikatauluihin liittyviä epävarmuustekijöitä. Pidämme mahdollisena, että määräaikaisen poikkeuksen voimassaolo ei kaikilta osin tule riittämään korvaavien investointien saamiseen operointikuntoon. Investointivarmuus edellyttäisi voimassaolon pidentämistä riittäväksi ajaksi, esimerkiksi 5 vuodeksi.

OSJD/GOST-vaunujen kuljetustehokkuus on EU-standardien mukaisia vaunuja heikompa, minkä vuoksi emme näe realistisena riskinä EU-standardin mukaisen kaluston korvautumista OSJD/GOST:lla. Kyseessä on markkinaamme täydentävä toimenpide, joka lisää palveluntarjontaa ja joustoa palvelun ennen kaikkea kuljetusasiakkaiden tarpeita.

Peräänkuulutamme avointa dialogia asiasta Euroopan komissioon jo varhaisessa vaiheessa. Metsäteollisuus on valmis tukemaan Suomen valtiota tässä keskustelussa, ja tarjoamaan osaamistaan asian edistämiseksi.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

Ei lausuttavaa

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

Ei lausuttavaa

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Ei lausuttavaa

Anttonen Olli
Metsäteollisuus ry